

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Zöld könyv a Pénzügyi Szolgáltatások Politikáról (2005–2010)”

COM(2005) 177 final

(2006/C 65/24)

2005. május 3-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő kérdésben: „Zöld könyv a Pénzügyi Szolgáltatások Politikáról (2005–2010)”

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció véleményét 2005. október 20-án elfogadta. Az előadó Guido RAVOET volt.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2005. december 14–15-én tartott, 422. plenáris ülésén (a december 15-i ülésnapon) 115 szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Háttér

1.1 Az Európai Bizottság zöld könyve a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó politikáról az EU pénzügyi piacainak további integrálását célzó ötleteket ismertet. Elsősorban a pénzügyi szolgáltatások cselekvési tervében (FSAP) jóváhagyott szabályok alkalmazásával és az együttműködéssel foglalkozik, nem pedig új jogszabályok felvetésével. Lehetőségeket keres a lakossági pénzügyi szolgáltatásokhoz és vagyonkezeléshez történő, határokon átnyúló hozzáférés javítására.

1.2 A zöld könyv hangsúlyozza, hogy rövid távon be kell fejezni a még el nem készült munkákat, és végső formába kell önteni az Európai Parlamentben és a Tanácsban jelenleg tárgyalt jogszabályokat. Azt is kiemeli, hogy a létező jogszabályokat hatékonyan, három szakaszban kell végrehajtani, melyek a következők: az uniós jogszabályok hatékony átültetése a nemzeti jogrendszerekbe; a jogszabályok szigorúbb betartatása az ellenőrző hatóságok részéről; és folyamatos ex-post értékelés. Az Európai Bizottság kijelentette, hogy bármilyen majdani szabályozási folyamat valamennyi szakaszában a szigorú „jobb jogalkotás” megközelítést fogja alkalmazni, amelyhez alapos hatástanulmányok és széles körű konzultációk tartoznak.

1.3 Lehetséges, hogy az Európai Bizottság néhány területen új kezdeményezéseket tesz. 2005 júliusában egy-egy zöld könyvet tett közzé a vagyonkezelésről, illetve a jelzáloghitelről.

1.4 Az Európai Bizottság megjegyzi, hogy az EU lakossági pénzügyi szolgáltatásainak piaca továbbra is szétterjedett. Ezért vállalta, hogy megvizsgálja többek között annak a módjait, hogy a bankszámlák határokon átnyúló felhasználását fogyasztóbarátabbá tegyék, és elhárítsák az akadályokat az elől, hogy az ügyfelek – bárhol az EU-ban – megkereshessék a legmegfelelőbb takarékszámlehetőségeket, jelzálogokat, biztosításokat és nyugdíjakat, miközben világos információkat kapnak a termékek összehasonlításának megkönnyítése érdekében.

1.5 A zöld könyv egyéb témái: az európai ellenőrzési gyakorlatok és normák egységesítésének biztosítása, a határokon átnyúló beruházások ösztönzése, valamint annak a stratégiai lehetőségnek a kihasználása, hogy az EU befolyást gyakorolhat a kialakuló globális pénzügyi piac szabályozási paramétereire. Az Európai Bizottság a pénzügyi kapcsolatok erősítését javasolja az USA-val, Japánnal és Kínával.

2. Általános észrevételek

2.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) örömmel fogadja azt a lehetőséget, hogy kifejtheti véleményét az Európai Bizottság pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó 2005–2010-es politikájának prioritásairól. Most, amikor átlépünk az FSAP utáni szakaszba, indokolt, hogy az Európai Bizottság áttekintse az eredményeket, és meghatározza jövőbeli prioritásait.

2.2 Az Európai Bizottság – indokoltan – úgy véli, hogy az FSAP a lisszaboni stratégia első szakaszának egyik sikeres eleme volt. A stratégia 2010-ig tartó döntő fontosságú második – végső – szakaszában minden eddiginél lényegesebb annak biztosítása, hogy a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó politika elősegítse a növekedésre és munkahelyteremtésre irányuló lisszaboni célok elérését.

2.3 Az EGSZB ezért támogatja az Európai Bizottság azon célját, hogy ösztönzi a pénzügyi piacok mélységét, likviditását és dinamizmusát annak érdekében, hogy a tőke- és pénzügyi szolgáltatások hatékonyan bekerülhessenek a gazdaság valamennyi szegmensébe. Az uniós gazdaság növekedéséhez stabil, integrált és versenyképes pénzügyi ágazatra van szükség, amely iránt a fogyasztók – hatékony fogyasztóvédelmi intézkedések nyomán – nagyfokú bizalmat tanúsítanak.

2.4 Az EGSZB az Európai Bizottságnak azt a javaslatát is támogatja, hogy az elkövetkező öt évben orientációját megváltoztatva az eddigi kezdeményezések megvalósítására összpontosít. A jelenlegi szakaszban ellenőrizni és értékelni kell a korábban tett kezdeményezéseket, új kezdeményezéseket pedig csak óvatosan és a fogyasztó szempontjainak megfelelő figyelembevételével szabad tenni. Az új jogszabályokba automatikusan be kell hogy kerüljenek a költség-haszon elemzések, és e jogszabályokat olyan világosan kell megfogalmazni, hogy a tagállamok utólag ne folyamodjanak az ún. „gold-plating”-hez (a jogszabályok tagállami szintű, utólagos módosítása).

3. Részletes észrevételek

3.1 Az EGSZB gratulál az Európai Bizottságnak a zöld könyvben szereplő javaslatok magas színvonalához, és jórészt támogatja ezeket. A zöld könyvről kialakított vélemény ezért azokat a területeket igyekszik kiemelni, melyeket különösen fontosnak tart az EU szervezett civil társadalmá számára, ugyanakkor néhány jelentős témával kapcsolatban tervezett javaslatairól konkrétabb részleteket kér az Európai Bizottságtól.

3.2 A zöld könyv fő politikai iránya

3.2.1 Az EGSZB egyetért a következő öt évre vonatkozó európai bizottsági politika általános céljaival, valamint a javasolt lényegi politikai iránnyal.

3.2.2 Támogatja az Európai Bizottságnak azt az általános célját, hogy nyitott, gazdaságilag hatékony európai pénzügyi piacot hoz létre, melyet kielégítően magas szintű fogyasztóvédelmet garantáló megfelelő felügyeleti szabályok irányítanak. Az Európai Bizottságnak nem szabad megfélemlenie arról, hogy a fogyasztók bizalma nem választható külön a fogyasztóvédelemtől. Ezért – bár úgy ítéljük meg, hogy az Európai Bizottság célkitűzései megfelelő mértékben foglalkoznak a munkaadók és munkavállalók, illetve a pénzügyi intézmények és a fogyasztók szerepével a szervezett civil társadalomban – tudomásul kellene venni a hatékony fogyasztóvédelmi politika központi szerepét. A hozzáértő és megfelelő számú személyzet elengedhetetlen feltétele a fogyasztói bizalom kialakításának és a fogyasztók oktatásának.

3.2.3 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy az olyan **kulcsfogalmak**, mint a határokon átnyúló verseny, a piacokhoz való hozzáférés, az átláthatóság növelése, piaci integritás, pénzügyi stabilitás, az EU pénzügyi ágazatának nemzetközi versenyképessége és a hatékonyság megőrizték érvényességüket. Az Európai Bizottságnak azonban azt is fel kell ismernie, hogy a fogyasztói szükségletek szintén bármilyen javasolt kezdeményezés döntő kritériumai közé tartoznak. A fogyasztók pénzügyi szolgáltatások iránti bizalmának mértékéből az Európai Bizottság megállapíthatná, mennyire sikerült kielégítenie a fogyasztók igényeit.

3.2.4 A kis- és középvállalkozások (KKV-k) gazdasági katalizátorok, amelyek igényei az uniós politikák középpontjában kell hogy álljanak. Az EGSZB mélyszélesen egyetért azzal az elképzeléssel, mely szerint az új, innovatív cégek támogatásához – ennél fogva az Unión belüli termelékenység növeléséhez és a fenntartható gazdasági növekedési ráta eléréséhez – lényeges az olyan környezet, amely ösztönzi a **jól működő kockázatotlító-piac által támogatott vállalkozói szellemet**. Az EU pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos politikája – például a Prospectus irányelv⁽¹⁾ segítségével – javította a jogi környezetet a KKV-k számára, melyek tőkét emelnek. Nem

szabályozási jellegű kezdeményezések szintén helyénvalóak lehetnek.

3.2.5 Tekintettel az EGSZB elkötelezettségére az EU globális versenyképessége iránt, egyetértünk az Európai Bizottsággal abban, hogy a „**jobb szabályozást**” célzó megközelítést az összes kezdeményezésére szigorúan alkalmazni kell. Az EGSZB azonban határozottan úgy véli, hogy néhány tényezőt figyelembe kell venni, mielőtt a „jobb szabályozást” célzó eljárás folytatódna. Először is, az EGSZB helyesnek tartaná, ha független és hozzáértő szervezetek hatástanulmányokat végeznének. A pénzügyi szolgáltatások integrációját önmagában nem helyes túlzottan hangsúlyozni – a fogyasztók érdekeit is tekintetbe kell venni: az éremnek két oldala van. A társadalmi és foglalkoztatási szempontoknak minden elemzésnek részét kell képezniük. A hatástanulmányok közzététele előtt széles körű konzultációra, valamint kiegyensúlyozott, tényekre támaszkodó megközelítésre van szükség. Arról sem szabad megfeledkezni, hogy a fogyasztói csoportok általában korlátozottabb forrásokkal rendelkeznek, mint a pénzügyi ágazat. Például a bizonyos kiskereskedelmi termékekkel kapcsolatos fórumcsoportokban történő részvétel jelentős terhet róhat a fogyasztói szervezetek személyzeti forrásaira.

3.2.6 Az EGSZB a **politikák tényeken alapuló kidolgozását** tartja helyesnek, feltéve, hogy a fogyasztókra is kellő figyelem jut. Az Európai Bizottságtól annak egyértelmű kijelentését is kéri, hogy ez a kötelezettségvállalás nem csupán a Belső Piaci és Szolgáltatási Főigazgatóságról kiinduló jogszabályokra, hanem az összes főigazgatóság által javasoltakra is vonatkozik. Az EGSZB amellett is határozottan síkra száll, hogy az Európai Bizottság kérje fel az Európai Parlamentet és különösen a Tanácsot, hogy az imént említett „jobb szabályozás” elveit biztosítékként is alkalmazza annak megakadályozására, hogy az együttes döntéshozatali tárgyalások nyomán az európai bizottsági javaslatok túlságosan bonyolulttá váljanak az eredeti bizottsági szöveghez képest. Az EGSZB végül azt is megjegyzi, hogy a „jobb szabályozást” célzó megközelítést a 3. szintű bizottságoknak⁽²⁾ és a globális standardok meghatározóinak⁽³⁾ is alkalmazniuk kell.

3.2.7 Az EGSZB megjegyzi, hogy ha a javasolt rendeleteket és standardokat nem vizsgálják meg a **versenyképesség** szempontjából, jelentősen csökkennek annak esélyei, hogy az EU valaha is megvalósítja a lisszaboni célkitűzéseket. Márpedig ez aláásná az EU globális versenyképességét, pénzügyi stabilitását és munkahelyteremtő képességét. Az EGSZB szerint kár lenne kihagyni ezt a nagy alkalmat. Az új kezdeményezések versenyképességén kívül az Európai Bizottságnak azt is meg kell vizsgálnia, hogy ezek mennyire képesek azokat a problémákat megoldani, melyekkel a fogyasztók és a szolgáltatók a piacon kerülhetnek szembe.

⁽²⁾ A 3. szintű bizottságok: az Európai Értékpapír-szabályozó Bizottság (CESR), az Európai Bankfelügyelők Bizottsága (CEBS) és az Európai Biztosítási és Nyugdíjpénztár-felügyelők Bizottsága (CEIOPS), amelyeket a Lámfalussy-folyamat keretében hoztak létre.

⁽³⁾ Például a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS), az Értékpapír-bizottságok Nemzetközi Szervezete (IOSCO), az OECD Pénzmosás Elleni Pénzügyi Akció Munkacsoportja (FATF) és a Nemzetközi Számviteli Standardok Tanácsa (IASB).

⁽¹⁾ 2003/71/EK irányelv, HL L 345., 2003. 12. 31.

3.2.8 Az EGSZB örömmel nyugtázza, hogy az Európai Bizottság hajlandó a **versennyel kapcsolatos valamennyi jogosítványának** nagyobb mértékű alkalmazására annak biztosítása érdekében, hogy az integráció fokozását célzó átfogó FSAP-célkitűzéseket ne hátráltassa versenyellenes magatartás. Arra kéri azonban az Európai Bizottságot, hogy a jogbiztonság érdekében hozzon létre például egy „menedéket”, amelynek feltételei alapján az önszabályozás nem minősül a versenyjog megsértésének.

3.2.9 Az EGSZB támogatja a **Lámfalussy-féle megközelítés** további alkalmazását. A Lámfalussy-folyamat 2. szintjén az EGSZB ezért arra kéri az uniós intézményeket, hogy jussanak (intézményközi) megállapodásra a tekintetben, hogy az Európai Parlament társjogalkotóként ugyanolyan helyzetbe kerüljön, amilyenben az alkotmány szerződés I(36) cikke értelmében lenne. Ez többek között megakadályozza, hogy 2007 áprilisától hatályba lépjenek a „sunset clause”-ok (a piaci visszaélésekre vonatkozó irányelv esetében ez történné) (*).

3.2.10 Az Európai Bizottság ugyan azt hangoztatja, hogy az „európai döntéshozatali és szabályozási struktúrák ésszerűbbé és hatékonyabbá váltak a Lámfalussy-folyamat nyomán”, a folyamat hatékonyságával és gyorsaságával kapcsolatban kérdések merülnek fel. A jogszabályalkotás nem feltétlenül gyorsabb és hatékonyabb, ugyanis a végrehajtási intézkedésekkel kapcsolatos konzultáció megnöveli a végső csomag elfogadásának idejét. Ezért az összes illetékestől függ, hogy megtalálják a megfelelő egyensúlyt a kellő mértékű konzultáció, illetve a gyorsaság között. Az EGSZB ezenkívül nem szívesen biztosítaná támogatásáról a Lámfalussy-folyamat lakossági pénzügyi szolgáltatásokra történő alkalmazását, ha ez azt jelentené, hogy megkérdőjelezzik a tagállamok diszkrecionális jogkörét a fogyasztóvédelem területén.

3.3 Jobb szabályozás, átvétel, betartatás és folyamatos értékelés

3.3.1 Az EGSZB elvben egyetért az Európai Bizottság által meghatározott **prioritási intézkedésekkel**. Az is ugyanolyan fontos, hogy az Európai Bizottság világosan kijelentse, hogyan igyekszik a jobb szabályozásról szóló szép szavait gyakorlati, kézzelfogható lépésekbe átültetni saját célkitűzéseinek elérése érdekében. Különösen fontos, hogy az Európai Bizottság világosan fejtsse ki ezzel kapcsolatos nézeteit, hogy az érdekelt felek valós képet kapjanak arról, hogy az Európai Bizottság hogyan szándékozik elérni céljait, és hogy az érdekelt felek hogyan kapcsolódhatnak be a folyamatba.

3.3.2 Az EU-nak a lehető leghatékonyabb stratégiára van szüksége a növekedés ösztönzése és a munkahelyteremtés érdekében, az egész társadalom javára. A szélsőségesen bürokratikus és nem megfelelő jogszabályok gátolják a gazdasági növekedést és a munkahelyteremtést. Az EGSZB ezért érdeklődéssel veszi tudomásul azt a javaslatot, mely szerint értékelni kellene, hogy a létező irányelvek és rendeletek mehozza-e a várt jótékony gazdasági hatást. Üdvözli az Európai Bizottság azzal kapcsolatos kötelezettségvállalását, hogy **azok az intézkedések,**

amelyekről egyértelműen negatív ez a bizonyítvány, módosításra vagy visszavonásra kerülnek, és várja, hogy a kijelentések következetesen intézkedésekben öltsenek testet. Az EGSZB mindazonáltal úgy véli, hogy a fogyasztók érdekeit minden ilyen értékelés során kiemelten kell kezelni. Ezért nem önmagukban a gazdasági előnyöket kell számításba venni, hanem külön a fogyasztók számára létrejövő gazdasági előnyöket, valamint az esetleges káros hatásokat is.

3.3.3 Az EGSZB üdvözli, hogy az Európai Bizottság nagy súlyt helyez az **FSAP-intézkedések megfelelő átvételére, megvalósítására és betartatására,** és ezeket elengedhetetlen feltételnek tekinti az FSAP célkitűzéseinek sikeres megvalósításához. Megjegyzi azonban, hogy a tagállamok és a Lámfalussy-féle 3. szintű bizottságok egyetértése lényeges a folyamathoz, mivel feltétel nélküli, egyértelmű elkötelezettségük hiányában semmilyen eredmény nem remélhető, bármennyire jó szándékú és eltökélt legyen is az Európai Bizottság.

3.3.4 Az EGSZB ezért nyomatékosan kéri az Európai Bizottságot, hogy munkálkodjék tovább, és törekedjék az állam- és kormányfők, az ECOFIN-tagok és a 3. szintű bizottságok elkötelezettségének megőrzésére, mivel fontos, hogy magukénak érezzék az egységes piacot. Ezenkívül úgy véli, hogy az Európai Unió szerepével és jövőjével kapcsolatos elmélkedés jelenlegi hangulatában az Európai Bizottságnak nyomatékosan arra kell kérnie a **tagállamokat, hogy világosan tájékoztassák polgárait** az uniós szinten hozott döntések céljáról és háttéréről. Fontos, hogy a társadalom tudatára ébredjen annak, hogyan kapcsolódhat be – és hogyan kellene bekapcsolódnia – általában az európai politikák létrehozásába, konkrétan pedig az egységes piac kiépítésébe.

3.3.5 A globális versenyképesség és a pénzügyi stabilitás – melyet a belső piactól várnak – előmozdítása érdekében az EGSZB különösen támogatja az Európai Bizottság 6. ajánlását (**). Az általában **„gold-plating”**-nek nevezett jelenséggel kapcsolatban ez az ajánlás kijelenti, hogy a tagállamok „tartózkodjanak attól, hogy nemzeti végrehajtási utasításait olyan feltételekkel vagy követelményekkel bővítsék, amelyek szükségtelenek az érintett irányelv átültetéséhez, ha ezek a feltételek vagy követelmények akadályozhatják az irányelv célkitűzéseinek megvalósítását.”

3.3.6 Az EGSZB ezzel összefüggésben is arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy gondoskodjon róla, hogy az uniós jogszabályok nyelvezete eléggé érthető legyen. Megjegyzi, hogy az időnként „gold-plating”-nek nevezett jelenség talán csak az uniós szövegek világosabbá tételére irányuló próbálkozás, így inkább megkönnyíti a vállalkozások dolgát, nem pedig nehezíti. Akár arról van azonban szó, hogy az uniós tagállamok az uniós jogszabályokkal való maximális azonosságra törekednek, akár egyszerűsíteni igyekeznek az EU jogi szövegeit, kialakul valamilyen többletterhelés. Mivel az ilyen terhek gyakran aránytalanul súlyosan érintik a KKV-kat, az Európai Bizottságnak gondoskodnia kell arról, hogy a vállalkozók és az újítók ne fulladjanak meg a bürokrácia és a jogszabályok tengerében.

(*) 2003/6/EK irányelv, HL L 96., 2003.4.12.

(**) SEC(2004) 918

3.3.7 Az egységes piac ezenkívül nem növelheti a fogyasztók kockázatait a nemzeti szintű védelem megszüntetésével. A nemzeti fogyasztóvédelmi szabályok és rendeletek a nemzeti piacok igényeire válaszul születtek, ezért nem tekintendők feltétlenül a belső piac akadályainak. Az EGSZB nincs arról meggyőződve, hogy a jelenlegi nemzeti fogyasztóvédelmi rendelkezések általában torzítják a versenyt és az innovációt, vagy gátolják a határokon átnyúló piacok kialakulását. Nem helyes azt feltételezni, hogy az észlelt gátak megszüntetése mindenképpen működő, hatékony, határokon átnyúló fogyasztói piacot fog eredményezni. A tagállamoknak azonban ügyelniük kell arra, hogy ne vezessenek be további fogyasztóvédelmi intézkedéseket, amelyek azt eredményeznék, hogy helyi piacaik valamilyen módon védve lennének a többi európai piac versenytől. Az EGSZB a leglényegesebb lakossági pénzügyi szolgáltatások (például a szerződés kötést megelőző tájékoztatás, éves költséggráta stb.) teljes harmonizálását, azaz „célzott teljes harmonizálását” tekinti a leghatékonyabb eszköznek a lakossági pénzügyi szolgáltatások valódi európai belső piacának létrehozásához, amely ugyanakkor megfelelő szintű fogyasztóvédelmet is nyújt.

3.4 A pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó jogszabályok konszolidációja a 2005–2010-es időszakra

3.4.1 A fennmaradó intézkedések befejezése

3.4.1.1 Ésszerű, hogy a már létező kezdeményezéseket le kell zárni és konszolidálni, mielőtt újabbakra kerülne sor. Az EGSZB tehát egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy az elkövetkező 12 hónap fő prioritása az FSAP **megmaradt elemeinek a lezárása** kell, hogy legyen. Ez azt jelenti, hogy le kell zárni a tárgyalásokat az Európai Parlamentben és a Tanácsban, végső formába kell önteni az Európai Bizottságnál folyamatban levő végrehajtási intézkedéseket, továbbá – meggyőző, alapos hatástanulmány nyomán – keretirányelvet kell előterjeszteni az értékpapírlíringről és elszámolásról.

3.4.2 Eredményes, hatékony felügyelet

3.4.2.1 Az EGSZB üdvözli ugyan az Európai Bizottság által ajánlott fontolva haladó megközelítést, ám meggyőződése, hogy a zöld könyv elmulasztott egy alkalmat arra, hogy világos, ambiciózus politikai célokat tűzzön ki a pénzügyi felügyelettel kapcsolatban. Szükségesnek tartjuk a **kritikus út** felvázolását, vagyis annak ismertetését, hogy a sok különálló, de egymáshoz kapcsolódó kérdéssel hogyan lehet foglalkozni az előttünk álló években. Az EGSZB ezért azt reméli, hogy a fehér könyv konkrét javaslatokat tartalmaz majd. A bankfelügyelettel kapcsolatos javaslatoknak a biztosítási ágazatra is vonatkoznuk kellene.

3.4.2.2 A fogyasztóvédelem megfelelő kultúrájának előmozdítása végett, amelyben a legsérülékenyebb fogyasztóknak nagyobb védelem jut, mint a tapasztalt befektetőknek, – ami által az EU képes lesz a globális versenyképességre és a növekedésre – az EGSZB meghatározott néhány pontot, amellyel foglalkozni kell a fogyasztók érdekeit maximálisan szem előtt tartva:

- a kettős ellenőrzések megszüntetése;
- az irányelvek és az anyaország elvével kapcsolatos, már nem aktuális mentességek közti ellentmondások megszüntetése;
- a biztonsági hálózatok felülvizsgálata és a felügyeleti modellek esetleges megvizsgálása;
- a felügyeleti eljárások harmonizálása a legjobb eljárások standardjai alapján;
- együttműködés a 3. szintű bizottságok (CESR, CEBS és CEIOPS) között;
- együttműködés valamennyi érintett fél között.

3.4.2.3 Összhangban a tőkeszükségletekről szóló irányelvjavaslattól készített 2005. március 9-i véleményével⁽⁶⁾ az EGSZB örömmel fogadja, hogy az Európai Bizottság elismerte, hogy a **konszolidált felügyelet** jogos igény az ágazat részéről. Feltételezve, hogy a konszolidált felügyelet semmilyen módon nem csorbítja a tagállamok reagálási képességét arra az esetre, ha egyes pénzemberek megszegnék a szabályokat a piacon jelen levő fogyasztók kárára, az EGSZB úgy véli, hogy az ilyen felügyelet megfelelő szintű fogyasztóvédelmet nyújtana, ugyanakkor a szabályozási követelmények megkettőzését minimális szintre korlátozná. Ez pedig növelné az uniós pénzügyi ágazat hatékonyságát. Az EGSZB azonban úgy véli, hogy az Európai Bizottság dokumentuma nem közli világosan, hogy szükség van-e felügyeleti konvergenciára, mielőtt a konszolidált felügyelet bevezethetnék. Az EGSZB úgy gondolja, hogy a konszolidált felügyeletre vonatkozó célkitűzés és ennek esetleges megvalósítása rövid időn belül a felügyeleti konvergencia katalizátora lenne.

3.4.3 A határokon átnyúló befektetések és verseny lehetővé tétele

3.4.3.1 A konszolidálás útjában álló indokolatlan akadályok lebontása kétségtelen gazdasági előnyöket eredményez. E gazdasági előnyök nyomán az európai gazdaság dinamizmusa növekedni fog, így az EU több munkahelyet tud teremteni, és emelni tudja polgárai életszínvonalát. Az EGSZB ennélfogva támogatja az Európai Bizottságnak azt a célját, hogy megszünteti vagy csökkenti a határokon átnyúló tranzakciók – például a **fúziók és felvásárlások** által létrejövő konszolidáció – útjában álló indokolatlan akadályokat. Az elmúlt néhány évben jelentősen nőtt a határokon átnyúló tevékenység, de a fúziók és felvásárlások viszonylag alacsony szinten maradtak, bár az elmúlt hónapokban létrejött néhány ilyen tranzakció, vagy jelenleg van folyamatban. A jelenséget részben az európai pénzügyi piac működését gátló strukturális tényezők magyarázzák, amelyek közül számos nem indokolható azzal, hogy növeli az ügyfelek kiszolgálásának színvonalát vagy a pénzügyi stabilitást, ezért ezek politikai intézkedésekkel megszüntethetőek vagy mérsékelhetőek lehetnének. Az ipar szerkezetváltása jelentős változásokat eredményez minden érintett számára, legyen szó akár alkalmazottakról, vállalatokról vagy fogyasztókról. A változások hatásainak kezeléséhez átfogó stratégiára van szükség.

⁽⁶⁾ HL C 234., 2005.9.22.

3.4.3.2 Az EGSZB egyetért a zöld könyvnek azzal a nézetével, hogy a konszolidáció nem önmagában való cél, hanem a nagyságrendi megtakarítások elérésének eszköze. Ezek lehetővé teszik a bankok számára, hogy ügyfeleiknek – akár magánszemélyek, KKV-k vagy nagyvállalatok – olcsóbban, szélesebb körű szolgáltatásokat tudjanak nyújtani. Az is megjegyzendő, hogy a konszolidálás és a szinergiák megvalósítása nyomán nem csökken automatikusan a fúzióra lépett bankcsoportok alkalmazotti létszáma; sőt, ennek gyakran éppen az ellenkezője történik. Az EGSZB ezért ezt fontos tényezőnek tartja a foglalkoztatás szempontjából, ugyanis a pénzügyi ágazat máris jelentős munkaadó szerte Európában. A bankok csak akkor vállalják a fúziókkal és felvásárlásokkal járó költségeket és kockázatokat, ha úgy látják, hogy elérhetőek ezek a gazdasági előnyök, illetve szinergiák. Ezzel kapcsolatban az EGSZB érdeklődéssel várja az Európai Bizottság közzététel előtt álló tanulmányát az európai fúziók és felvásárlások útjában álló akadályokról.

3.4.3.3 Ezért magától értetődik, hogy az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy tegyen közzé „útitervet” az ezen a területen tervezett intézkedésekről, amely időkeretet is tartalmaz az intézkedések megvalósításáról.

3.4.4 A külső dimenzió

3.4.4.1 Az EGSZB lényegében támogatja az ebben a részben leírtakat, és teljes mértékben egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy az EU pénzügyi piacának versenyképesnek kell lennie a globális piacokon. Így különösen üdvözlö a **pénzügyi piacokról** az EU és az USA között folyó **párbeszéd** elmélyítésére, a Japánnal, Kínával és Indiával fenntartott pénzügyi kapcsolatok erősítésére, valamint az említett párbeszéd témaköreinek kibővítésére tett európai bizottsági kezdeményezéseket. Az EGSZB mindezt rendkívül fontosnak tartja, nem utolsósorban Kínának és Indiának a világgazdaságban játszott kiemelkedő és egyre növekvő szerepe miatt.

3.4.4.2 A tőkepiacok és pénzügyi szolgáltatások globalizációja, valamint a valóban nemzetközi döntéshozó testületek hiánya következtében a **globális standardok meghatározói** igen fontos szerepet játszanak a politikák kidolgozásában. Az EGSZB szerint némelyik ilyen fórumon az EU nem elég egységesen lép fel. Bizonyos esetekben ezért az EU esetleg kevesebb befolyást tud gyakorolni ezekre a standardokra, ami ellentétes az európai érdekekkel.

3.4.4.3 Tekintettel e fórumok eltérő jellegére és szerepére, az ad hoc megoldásokat előnyben kell részesíteni a homogén megközelítésekkel szemben, ugyanakkor gondoskodni kell arról, hogy Európa határozott, közös fellépést tanúsítson a nemzetközi standardok megállapításával kapcsolatban. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy ezen a területen az a cél, hogy olyan egységes – a számvitelben különösen célszerű – globális standardok jöjjenek létre, melyek jól tükrözik Európa nézeteit, tehát nem a globális normáktól eltérő, külön európai standardok kialakítására kell törekedni. Ez a megközelítés nemcsak

azt biztosítaná, hogy az európai pénzügyi szolgáltatási ágazat és fogyasztói egységesen és határozottan hallassák hangjukat világméretben, hanem azt is elősegítené, hogy az egész világra kiterjedő, egyenlő esélyeket biztosító játéktér alakuljon ki, mindazokkal a gazdasági előnyökkel, amelyekkel e fejlődés járna.

3.5 Lehetséges, célzott új kezdeményezések

3.5.1 A lehetséges, célzott új kezdeményezésekkel kapcsolatban az EGSZB különösen a lakossági pénzügyi szolgáltatások körét emeli ki, mivel meggyőződése, hogy a minőségi választék legalább olyan fontos a fogyasztók számára, mint a mennyiségi. Ezért úgy véli, hogy a helyi piacokhoz történő alkalmazkodás rendkívül fontos kérdés a lakossági szolgáltatók számára – függetlenül attól, milyen elosztási módszert fogadtak el.

3.5.2 A fórumcsoport **jelzáloghitelről** szóló ajánlásaival kapcsolatban az EGSZB meg van róla győződve, hogy a jelzálogtermékek harmonizálása helyett célszerűbb lenne verseny alapú megközelítést alkalmazni, mivel ez nagyobb választékot és jobb minőséget eredményezne. Az EGSZB annak az alapos előkészítő munkának is elismeréssel adózik, amelyet az Európai Bizottság a **vagyonkezelési** ágazatra vonatkozó jelenlegi jogszabályok felülvizsgálata terén végzett. Azzal kapcsolatban, hogy vajon e munka eredményeként – az idei év első felében végzett európai bizottsági konzultáció nyomán – 2006-ban konkrét kezdeményezések szülessenek-e a jelzáloghitelre, illetve a vagyonkezelésre vonatkozóan, az EGSZB megítélése szerint előzőleg költség/haszon elemzést is tartalmazó alapos hatástanulmányra van szükség.

3.5.3 Az EGSZB továbbra sincs meggyőződve az úgynevezett **26. szabályozás** előnyeiről, különösen ami a fogyasztókat illeti. Egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy e 26. szabályozás előnyei még bizonyításra szorulnak, és hogy nehéz lesz megegyezni az önkéntes alapú, csak bizonyos termékekre kialakított európai normákról. A fogyasztókat a tagországokonként különböző információs normák és rendeletek is megzavarhatják. A 26. szabályozás bevezetése éppen olyan bonyolultnak ígérkezik, mint a közös európai polgári jogé, beleértve az eljárásjogot, a bírósági szabályozásoké stb. A 26. szabályozásra vonatkozó elképzelés azonban izgalmas, és érdemes alaposan megvizsgálni.

3.5.4 Magától értetődik, hogy semmilyen további, alternatív vagy választható szabályozásnak nem szabad a szolgáltatókra termékstandardizálást kényszerítenie, mivel ez károsan hatna a pénzügyi szolgáltatási ágazat versenyképességére és innovációs szintjére, és az ágazat nehezebben lenne képes kielégíteni az ügyfelek változó igényeit.

3.5.5 Tekintettel a jelenleg zajló vitára, az EGSZB örömmel fogadná, ha az Európai Bizottság további magyarázatokkal állna elő a 26. szabályozással kapcsolatban. Üdvözlö a bejelentett megvalósíthatósági tanulmányt.

3.5.6 A **fórumcsoportok** nagyobb mértékű igénybevétele alapján véve pozitív jelenség. Amint azonban már korábban megjegyeztük, a konkrét lakossági termékekkel kapcsolatos fórumcsoportok létrehozása jelentős terhet róhat a fogyasztói szervezetek forrásaira.

3.5.7 A lehetséges jövőbeli intézkedések területei

3.5.7.1 Az EGSZB örömmel fogadja, hogy az Európai Bizottság hajlandó az **információs követelményekre vonatkozó jelenlegi szabályok** kodifikálására és esetleg egyszerűsítésére. Az egyszerűsítést azonban fontosabbnak tartjuk, mint a kodifikálást. Az egyszerűsítésre történő utalást jelzésnek tekintjük, hogy az Európai Bizottság a fogyasztóknak szóló információk minőségének javítására, nem pedig mennyiségük növelésére törekszik. A minőségi követelmények növelése érdekében az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy tekintse át a jelenlegi jogi előírásokat (mind uniós, mind nemzeti szinten), és – figyelembe véve a fogyasztó által választott médiumot – egyszerűsítse az adott információs kötelezettségeket, és standardizálja az információszolgáltatást (kodifikáció útján is).

3.5.7.2 Az EGSZB megítélése szerint a fogyasztók számára előnyökkel járna a lényeges információk jobb standardizálása, például a szerződések fontos szempontjaira vonatkozó érthető, rendszerezett, összehasonlítható adatok formájában. Tehát magas színvonalú fogyasztóvédelmet kell garantálni annak biztosítása érdekében, hogy az információk megfelelő és konkrétak legyenek, és biztosítva legyen a megfelelő jogvédelem.

3.5.7.3 Ami a **pénzügyi közvetítést**, valamint a pénzintézetek és fogyasztók, illetve a közvetítők közti kapcsolatokat illeti, az EGSZB először is azt jegyzi meg, hogy a pénzügyi közvetítést az uniós tagállamok különbözőképpen szabályozzák. Az Irányelv a Biztosítási Közvetítésről⁽⁷⁾ és az Irányelv a Pénzügyi Eszközök Piacáról (MiFID)⁽⁸⁾ eltérő szabályozási fogalmakat és szinteket állapít meg a pénzügyi szolgáltatásokkal és termékekkel kapcsolatos közvetítésről. Ezen a területen nagyobb koherenciát és konvergenciát kellene ösztönözni, de az EGSZB megítélése szerint a Pénzügyi Eszközök Piacáról szóló irányelv alapján történő szabályozásnak – ez az átfogóbb megközelítés – időt kellene adni hatékonysága bizonyítására, mielőtt újabb következtetések levonására kerül sor a hitelközvetítés területén történő további szabályozás esetleges szükségességéről.

3.5.7.4 Mivel az üzleti magatartásra és értékesítési tanácsadásra vonatkozó szabályok további harmonizálásra szorulnak, meg kell fontolni – a tagállamok eltérő feltételeit figyelembe véve – egy olyan játéktér kialakítását, amely egyenlő esélyeket biztosít mindazoknak, akik pénzügyi szolgáltatásokat nyújtanak lakossági ügyfeleknek. Előnyösebb lenne azonban, ha az üzleti

magatartás szabályaival kapcsolatos új kezdeményezések helyett inkább a belföldi marketing és elosztási rendelkezések konvergálását vagy harmonizálását biztosítanák.

3.5.7.5 A szakmai és független tanácsok szerepével kapcsolatban az EGSZB úgy véli, hogy világosan meg kell különböztetni egymástól a) az ügyfél kérésére külön, fizetett szolgáltatásként nyújtott tanácsadást és b) a fogyasztó tudatos döntéséhez szükséges információk nyújtását.

3.5.7.6 Mindenekelőtt rendkívül fontos, hogy világos szabályok és normák készüljenek a pénzügyi közvetítők vonatkozásában, akik kulcsszerepet játszanak különösen a befektetési termékek terén, de a hitelközvetítésben is. A közvetítőknek bizonyítaniuk kell, hogy alaposan ismerik munkájukat és termékeiket. A brókerek és a független ügynökök kötelessége kellene, hogy legyen, hogy helyénvaló, korrekt, megbízható tanácsokat adjanak az ügyfeleknek. A viták gyors, hatékony megoldásáról is gondoskodni kell. Specifikus szakértelemre van szükség – azaz külön szakemberek foglalkoznának a takarékszámával, a befektetésekkel, a biztosítással, a jelzáloggal/hittel. E kérdések kezelése a nemzeti szintű fejleményekkel összhangban történne.

3.5.7.7 Az EGSZB érdeklődéssel nyugtázza, hogy az Európai Bizottság részletesebben meg kívánja vizsgálni a **bankszámlák** határokon át történő megnyitásának akadályait, valamint a bankszámlák kezelésével, átruházhatóságával és megszüntetésével kapcsolatos kérdéseket. Az utóbbiakkal kapcsolatban nem szabad figyelmen kívül hagyni a létező elektronikus és IT-rendszerek hatását.

3.5.7.8 Az EGSZB határozott álláspontja az, hogy az Európai Bizottság zöld könyvének adókérdésekkel is egyértelműen kellett volna foglalkoznia. A hatodik HÉA Irányelv⁽⁹⁾ elfogadása óta – különösen az elmúlt évtizedben – egyre több problémát okozott, hogy a jelenlegi rendszerben nincs meg a **pénzügyi szolgáltatások HÉA-elbírálásával** kapcsolatos semlegesség, és hiányzik a jogbiztonság.

3.5.7.9 Az Európai Unió pénzügyi integrációjának helyzetéről készített jelentésében a Banküggyel foglalkozó Szakértői Csoport⁽¹⁰⁾ rámutat arra, hogy „a kiszervezéssel (outsourcing) kapcsolatos HÉA kevésbé büntető jellegű alkalmazása döntő fontosságú előfeltétele annak, hogy az egyes funkciók tovább integrálódjanak azokba a kiválósági központokba, melyek szolgáltatásokat fognak nyújtani az uniós bankcsoportok különböző elemeinek.” Hivatalosan el kellene ismerni, hogy a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó jelenlegi HÉA-rendszer megakadályozza az egységes európai piac hatékony megvalósítását. Egy ilyen hivatalos nyilatkozatnak az Európai Bizottság FSAP utáni napirendje lehetne a kerete. Az EGSZB ezért nyomatékosan kéri az Európai Bizottságot, hogy tegye közzé az e területre vonatkozó jövőbeli napirendjét.

⁽⁷⁾ 2002/92/EK irányelv, HL L 9., 2004.1.15.

⁽⁸⁾ 2004/39/EK irányelv, HL L 145., 2004.4.30.

⁽⁹⁾ Hatodik tanácsi irányelv: 77/388/EEK, HL L 145., 1977.6.13.

⁽¹⁰⁾ „Pénzügyi szolgáltatások cselekvési terve: Eredmények és kilátások”, Banküggyel foglalkozó Szakértői Csoport, 2004. május.

3.5.7.10 Végül az EGSZB hangsúlyozza, hogy a fogyasztók hatékonyabban képesek kezelni a pénzügyi termékeket, ha több szakmai – független, színvonalas – tanácsot kapnak. A fogyasztóknak a lehető legjobb tanácsokat kell kapniuk a termékekről és a szolgáltatásokról, amelyek leginkább megfelelnek szükségleteiknek és (pénzügyi) körülményeiknek. Teljesen azonban nem bújhatnak ki a választással járó felelősség alól (akár a termék tulajdonságairól, akár az e tulajdonságokról tanácsot adó szakértőről van szó). Fel kell készíteni őket a tudatos választásra és arra, hogy megértsék döntésük következményeit.

3.5.7.11 Az EGSZB ezért támogatja azt az elképzelést, amely szerint szükség van a fogyasztók nevelésére és az európai polgárok **pénzügyi ismereteinek** bővítésére. Az EGSZB úgy véli, hogy a befektetők oktatása során különösen a kockázat és a megtérülés fogalmát kell kulcsfontosságú témaként kezelni. Azzal is egyetért, hogy a közvetítők kötelesek legyenek helyénvaló, korrekt, megbízható tanácsokat adni. Ez annál is inkább szükséges, mivel a munkavállalók egyre inkább saját maguk kell, hogy gondoskodjanak nyugdíjaskoruk jövedelmének jelentős részéről. A fogyasztókat elegendő információval kell ellátni, hogy képesek legyenek a különböző termékek összehasonlítására és arra, hogy tájékozottan válasszanak számos egymással versengő termék és kockázati profil közül.

4. Következtetés

4.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a pénzügyi szolgáltatások területén elért eredmények és további feladatok számbavétele jó alkalom az EU-nak arra, hogy jelentős lépéseket tegyen Európa gazdaságának felélénkítése, a bürokrácia mérséklése, a munkahelyteremtés, továbbá valamennyi európai jólétének és a pénzügyi rendszer iránti bizalmának növelése felé. Más szóval: alkalom arra, hogy az EU valódi haladást érjen el a lisszaboni menetrendben ön maga számára megállapított célkitűzések elérésében.

4.2 A pénzügyi szolgáltatások területén az EU néhány kritikus kérdés napirendre tűzésével jelentős lépéseket tehet a lisszaboni célok elérése felé. Az EGSZB szerint többek között a következő témák tartoznak ide:

- a jobb szabályozás elvét szigorúan alkalmazni kell minden új és meglévő jogszabályra;
- a fogyasztók bizalmát annak alapján kell lemérni, hogy mennyire hajlandók elfogadni egy bizonyos javaslatot;
- az uniós intézményeknek és a tagállamoknak együtt kell működniük oly módon, hogy a jogszabályokat a megállapított időben és az eredeti jogalkotói szándék szerint ültessék át és alkalmazzák;
- szükség esetén célzott és teljesen harmonizált intézkedések alkalmazása révén a hátralévő FSAP-intézkedések befejezésére kell összpontosítani;
- munkálkodni kell az optimális európai felügyeleti keret létrejöttét akadályozó tényezők megszüntetésén: konszolidált felügyelet;
- meg kell szüntetni – különösen a bankszektorban – a fúziók és felvásárlások számának Európában történő növekedése előtt álló indokolatlan akadályokat; és
- be kell látni, hogy a fogyasztók legalább olyan fontosnak tartják a piacon levő termékek minőségét, mint a mennyiségét.

4.3 Az EU pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó, a következő öt évre szóló politikájának külső dimenziója – hosszú távú versenyképessége szempontjából – szintén kiemelkedő fontosságú. Az EGSZB ennél fogva erőteljesen támogatja azokat az erőfeszítéseket, amelyek az EU globális versenytársaival, az Egyesült Államokkal, Japánnal, Kínával és Indiával folytatott, a szabályozásra irányuló párbeszéd erősítésére és elmélyítésére irányulnak.

4.4 A 2005-ben zajló elmélkedés a pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos jövőbeli prioritásokról alkalmat kínál a szervezett civil társadalom egészének arra, hogy részt vegyen a lisszaboni célkitűzések megvalósítására irányuló erőfeszítésekben. Mind az európai gazdaság, mind – és ez nagyon fontos – az e gazdaság által nyújtott szolgáltatások fogyasztói számára túl nagy ahhoz a tét, hogy ez az alkalom kihasználatlanul maradjon.

Brüsszel, 2005. december 15.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Anne-Marie SIGMUND